

Výroční zpráva za rok 2024

I. Charakteristika organizace

DYS-centrum® Praha, z. ú. (dále také **DYS-centrum®**) je právnická osoba ustavená za účelem provozování společensky užitečné činnosti a poskytování služeb s takovou činností bezprostředně souvisejících s využitím své osobní a majetkové složky ve veřejném zájmu. **Posláním DYS-centra je podpora jedinců (dětí, dospívajících i dospělých) se specifickými poruchami učení a chování (dále také SPUCH) a jejich blízkých (rodičů, sourozenců, učitelů).**

Východiskem pro naši činnost je více než šedesátiletá tradice péče o děti se specifickými poruchami učení, na jejímž vzniku se podílel i prof. Zdeněk Matějček. Na základě tuzemských i zahraničních příkladů dobré praxe, teorie i výzkumných studií usilujeme o rozvoj a zdokonalování modelů péče o uvedenou cílovou skupinu. Kromě práce s dětmi se věnujeme také dospívajícím a dospělým se specifickými poruchami učení a/nebo chování. V kontextu inkluze pokládáme za klíčový odklon od tradičního medicínského přístupu ke SPUCH a prosazujeme naopak tzv. sociální model. Jinými slovy, od „nálepkování“ prostřednictvím stanovování diagnóz k vytváření takového studijního a pracovního prostředí i podmínek každodenního života, které podporují rozvoj jedince a hledají způsoby, jak může zvládat všemožné životní situace i nároky školy a práce za využití svých silných stránek, v souladu se svými potřebami. Za důležité také považujeme využívání metod, jež jsou vědecky prověřené a vytvořené na základě stabilních teoretických východisek, tzv. evidence-based.

DYS-centrum® vzniklo **2. února 1995**. Podnět k jeho založení vzešel od **profesora Z. Matějčka**, který v té době postrádal organizaci, jež by doplnila a rozšířila nabídku podpory a péče o jedince se SPUCH, a rozšířila tak služby státních školských poradenských zařízení. Činnost organizace je zakotvena v zakládací listině.

V roce 2024 tvořili **pracovní tým**:

doc. PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. (psycholožka – diagnostická, poradenská a terapeutická práce s klienty; manažerská a metodická práce)

Mgr. et Mgr. Zuzana Hladíková (psycholožka – diagnostická, poradenská a terapeutická práce s klienty; manažerská a metodická práce)

Mgr. Jaroslava Punčochářová (speciální pedagožka – poradenská a terapeutická práce s klienty)

Mgr. Daniela Pokorná (psycholožka – dynamická diagnostika)

Bc. Katarína Šoltis Smith (psycholožka – diagnostika ADHD v dospělé populaci)

Mgr. Et Mgr. Veronika Pouchová (speciální pedagožka, logopedka – poradenská a terapeutická práce s klienty)

Mgr. Barbora Hoffmannová (speciální pedagožka – poradenská a terapeutická práce s klienty)

Mgr. Tereza Sajlerová (speciální pedagožka – poradenská a terapeutická práce s klienty)

Mgr. Karolína Řihová (speciální pedagožka – poradenská a terapeutická práce s klienty)

Jiřina Nejedlá (administrativní pracovnice; vedení obchodu DYS-centra)

Lucie Klírová (administrativní pracovnice; organizace a pořádání vzdělávacích aktivit DYS-centra; podíl na vedení obchodu DYS-centra)

Mimo uvedený pracovní tým spolupracuje DYS-centrum® s dalšími odborníky z řad psychologů, speciálních pedagogů, učitelů, logopedů, rehabilitačních pracovníků a dalších specialistů, kteří se podílejí na péči klienty DYS-centra, nebo v DYS-centru lektorují kurzy a další vzdělávací aktivity pro odbornou veřejnost.

Orgány ústavu jsou **ředitelka a správní rada**. V roce 2024 byla ředitelkou doc. PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D. Členy správní rady byli:

- ✓ Jiřina Nejedlá
- ✓ Mgr. Pavel Dosoudil
- ✓ Mgr. Jana Strnádková

Dále je členkou vedení DYS-centra **zástupkyně ředitelky**, Mgr. et Mgr. Zuzana Hladíková. Mezi ředitelku a zástupkyni ředitelky jsou rozděleny povinnosti i pravomoci související s managementem DYS-centra. Ve většině úkonů jsou navzájem zastupitelné.

II. Činnost DYS – centra

1. Poradenská činnost

DYS-centrum® nabízí klientům **komplexní diagnostiku specifických poruch učení a/nebo chování**, případně dalších výukových obtíží. Kromě tradičních vyšetření nabízí DYS-centrum® jako jedna z mála organizací v ČR také tzv. **dynamické vyšetření**. Využívá pro to diagnostické nástroje několika autorů – R. Feuersteina, D. Tzuriela, C. Lidz. Mimo to probíhají na základě poptávky klientů některá vyšetření také v anglickém jazyce za využití původních anglických či amerických diagnostických nástrojů. Diagnostika je nabízena všem věkovým kategoriím.

Nejrozsáhlejší složku spolupráce s klienty představují **terapeutické a rozvojové aktivity (kognitivní trénink, reedukace)**, které jsou realizovány od předškolního věku do období dospívání, případně i s dospělými. U klientů navštěvujících základní a střední školy se zaměřujeme na tzv. reedukace, nácvik studijních postupů a strategií, hledání kompenzačních mechanismů. U dětí předškolního věku podporujeme rozvoj schopností a dovedností potřebných pro úspěšné zahájení povinné školní docházky.

DYS-centrum® zařazuje do práce s klienty tradiční, dlouhodobě osvědčené postupy, které kombinuje s novými, vědecky prověřenými přístupy. Hlavní snahou je minimalizovat obtíže související s problematikou SPUCH a současně vyzdvihnout a rozvinout silné stránky jedince. V rámci **individuální terapeutické péče** pracujeme podle metodických materiálů tuzemských i zahraničních odborníků. Tradiční aktivity s dětmi i dospívajícími obohacujeme o využívání moderních technologií, jež mohou klientům napomoci při zmírňování obtíží ve čtenářském i písemném projevu, při orientaci v čase a prostoru, při plánování a prioritizaci aktivit apod. Významným předpokladem volby nových metod pro práci s klienty je jejich zařazení odbornou vědeckou komunitou a prověření výzkumnou činností (tzv. na výzkumu založené metody).

V roce 2024 nabízelo DYS-centrum® klientům následující služby:

- ✓ **terapie specifických poruch učení anebo chování, logopedická prevence a intervence**
- ✓ **rozvíjející cvičení pro děti před nástupem do školy nebo s odkladem školní docházky**
- ✓ **rozvoj grafomotoriky u dětí předškolního a mladšího školního věku**

- ✓ **HYPO** – individuální program ke stimulaci percepčně kognitivních funkcí a posílení pozornosti u dětí ve věku 5,5–8 let
- ✓ **MAXÍK** – stimulační program pro předškoláky a pro děti s odkladem školní docházky ve věku 5–8 let
- ✓ **Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování (FIE)**
- ✓ **Já na to mám!** – program rozvoje učebních strategií pro studenty středních škol s dyslexií

Většinu činností s dětmi předškolního a mladšího školního věku absolvují také **rodiče**, neboť jejich zapojení do práce s klienty pokládáme za klíčové pro úspěšné zvládnutí obtíží. Klienti zpravidla navštěvují DYS-centrum® jednou týdně, v nejzazších případech jen jednou měsíčně. V mezidobí je nesmírně důležitá průběžná domácí práce rodičů s dětmi, která probíhá nenásilnou, převážně hravou formou a využívá metody, které přispívají k rozvoji dětí, pokud se tradiční školní postupy stanou neúspěšnými.

V roce 2024 iniciovalo spolupráci s DYS-centrem **160 nových klientů**. **Přímé práci** s dětmi, dospívajícími či dospělými se SPUCH bylo v průběhu roku věnováno **1604 hodin**, které v různém rozsahu navštívilo **230 klientů**. Nejvyšší počet návštěv v průběhu roku činil 40 hodin. Kromě setkání s klienty tváří v tvář byl zejména se staršími a dlouhodobými klienty využíván také formát on-line setkání. Diagnostická činnost se konala vždy prezenčně.

2. Konzultační činnost

DYS-centrum® nabízí konzultace **rodičům dětí i dospívajících** se SPUCH, kteří se na nás obracejí s žádostí o pomoc, dále **dospělým**, kteří čelí specifickým poruchám učení a/nebo chování v pracovním procesu nebo v průběhu dalšího vzdělávání (dálkového studia SŠ, vysokoškolského studia), a v neposlední řadě **učitelům**, poradenským pracovníkům či dalším vychovatelům dětí a dospívajících se SPUCH.

Specifickou cílovou skupinu představují cizinci, kteří v ČR žádají o české občanství. Součástí procesu získání občanství je také povinná zkouška z českého jazyka, což pro jedince se specifickými poruchami učení představuje obtížně překonatelnou bariéru. Začali proto více využívat konzultací a podpory ze strany DYS-centra, včetně stanovení doporučených modifikací pro průběh uvedené zkoušky.

Počet jednorázových konzultací v roce 2024 činil 94.

3. Vzdělávací činnost

DYS-centrum® Praha z. ú. v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nabízí každoročně několik desítek kurzů, seminářů i pracovních dílen v různém rozsahu. Lektory kurzů jsou především psychologové, speciální pedagogové, logopedi, poradenští pracovníci a pedagogové s dlouholetou praxí a zkušenostmi v oblasti specifických poruch učení a chování.

V roce 2024 DYS-centrum® uspořádalo následující vzdělávací akce:

- ✓ ACFS – zaškolení v užívání diagnostického nástroje
- ✓ CAS 2 – zaškolení v užívání diagnostického nástroje (realizováno 2x, 1x na objednávku mimo DYS-centrum)
- ✓ Diagnostika a rozvoj zrakového vnímání v předškolním věku a na počátku školní docházky
- ✓ Diagnostika dyskalkulie
- ✓ Dyskalkulie – reedukace – mladší a starší školní věk
- ✓ Dyslexie a dysortografie prakticky
- ✓ Dyslexie jako celoživotní zátěž

- ✓ Hraj co chceš – rozvoj asociačního myšlení a paměti
- ✓ Hravé cviky pro špuntíky – psychomotorický rozvoj dětí
- ✓ HYPO – Prevence SPUCH v předškolním a raném školním věku
- ✓ Inspirační seminář pro absolventy kurzů LPAD
- ✓ Jak (pře)žít s ADHD
- ✓ Jak pomáhat dětem se SPUCH (specifické poruchy učení a chování) v družině
- ✓ Jak pracovat doma s dětmi s dyslexií (webinář pro rodiče)
- ✓ Kognitivní stimulace paměti a pozornosti prostřednictvím intervenčního programu PAMIS
- ✓ Kurz administrátorů testů kognitivních schopností Woodcock – Johnson IV (realizováno 2x)
- ✓ Kurz MABEL – školení k testové baterii pro posuzování předpokladů k rozvoji čtení a psaní (realizováno 2x)
- ✓ LPAD, dynamické vyšetření kognitivních funkcí podle R. Feuersteina
- ✓ Lze diagnostikovat dyslexii v předškolním věku?
- ✓ Matematika názorně nejen pro žáky s dyskalkulií
- ✓ Metoda dobrého startu (realizováno 4x)
- ✓ Metody vyučování čtení (realizováno 2x, 1x objednávku mimo DYS-centrum)
- ✓ Možnosti regulace chování žáků s ADHD
- ✓ Pedagogická intervence pro žáky s dyslexií (specifickými poruchami učení; webinář)
- ✓ Pedagogická podpora dítěte s narušenou komunikační schopností v MŠ
- ✓ Podpůrná opatření u žáků se SPU
- ✓ Pomoz mi naučit se číst. Rozvoj čtenářské gramotnosti u dyslektiků
- ✓ Program pro rozvoj pracovního tempa (ROPRADEM)
- ✓ Předškolák s problémovým chováním
- ✓ Rozvoj grafomotoriky u dětí předškolního a mladšího školního věku
- ✓ Rozvoj percepčně kognitivních funkcí u dětí předškolního věku
- ✓ Signály SPU na počátku školní docházky (Test rizika poruch čtení a psaní pro rané školáky) (realizováno 2x)
- ✓ Vyučování cizím jazykům u žáků se SPU
- ✓ Žáci se specifickými poruchami učení a chování a efektivní strategie učení (zejména na 2. stupni ZŠ)
- ✓ Žák s dyslexií a počáteční výuka anglického jazyka
- ✓ Žák ZŠ s vývojovou dysfázií

Na všech uvedených vzdělávacích akcích bylo dohromady **proškoleno 725 frekventantů**. Vzdělávací akce navštěvují nejen učitelé, ale také školští poradenská pracovníci, rodiče našich klientů a studenti vysokých škol. Některé vzdělávací akce se konaly mimo sídlo DYS-centra pro celé sborovny anebo týmy poradenských institucí. V roce 2024 jsme navázali spolupráci se třemi novými lektorkami a úspěšně realizovali jejich kurzy, některé se opakovaly i vícekrát.

Studenti psychologie a speciální pedagogiky využívali v roce 2024 rovněž **nabídku stáží a náslechnů** v průběhu přímé práce s klienty.

4. Informační a publikační činnost

V roce 2024 pokračovalo DYS-centrum® ve své publikační činnosti. Nadále zůstávají velmi populární publikace **Zrakové vnímání: Optická diferenciacie, díl I** (pracovní listy jsme tiskli v průběhu roku dokonce dvakrát v celkovém nákladu 3.000 kusů) i **Zrakové vnímání: Optická diferenciacie, díl II** (dotisk čítal náklad 1000 kusů), **Jedním tahem** (celkový náklad dotisku čítal 3.500 kusů a byl realizován 2x v průběhu roku) i **Číselná řada do 100** (dotisk byl opět v nákladu 1000 kusů). Došlo také na druhé vydání publikace **Život rytíře**.

Každý měsíc také pravidelně publikujeme on-line **Zápisník DYS-centra Praha**, který je distribuován všem zájemcům z řad pedagogických pracovníků, rodičů klientů i dalších příznivců DYS-centra. Zpravodaj informuje o aktivitách DYS-centra, sdílí odborné příspěvky, odkazy na užitečné materiály a další zdroje, přináší rozhovory s renomovanými odborníky, kteří s DYS-centrem dlouhodobě spolupracují. Počet odběratelů činí bezmála 2.000.

V roce 2024 jsme obnovili tradici odborné konference a výstavy **DYSKORUNKA**. Konala se 4. dubna 2024 a dorazilo na ni 194 účastníků, kteří si vyslechli 24 přednášek a jedno symposium. Mezi přednáškami byly i příspěvky zahraničních kolegů. Na výstavě prezentovalo bezmála dvacet vystavovatelů.

III. Zapojení DYS-centra do aktivit externích organizací

V roce 2024 pokračovala **spolupráce s firmou Propsyco, s.r.o.**, která vydává diagnostické metody **ACFS, CAS2 a WJ IV**. DYS-centrum® pořádá kurzy nezbytné pro osvojení administrace diagnostických nástrojů a interpretaci výsledků.

DYS-centrum® Praha dále umožňuje realizaci výzkumných studií studentům VŠ i akademikům. Výzkumy se zaměřují především na oblast kognitivního rozvoje, prověřování intervenčních metod, standardizaci diagnostických nástrojů, to vše v úzké vazbě na problematiku specifických poruch učení a chování.

IV. Hospodaření v roce 2024

V roce 2024 činily celkové **příjmy** DYS-centra **7 757 141 Kč** (včetně grantové podpory). Nejvýznamnější podíl představovaly platby za prodej metodických materiálů, vzdělávací aktivity a grantová podpora. Nezanedbatelnou součástí byly rovněž příjmy od klientů za diagnostickou, reedukační a konzultační činnost.

Výdaje v roce 2024 činily **7 244 163 Kč**. Nejvýznamnější položky této kategorie představovaly nákup zboží a mzdy zaměstnancům DYS-centra, nájem prostor sídla, nákup vybavení a provozní režie.

V. Dotace a granty

V lednu 2024 jsme zahájili nový mezinárodní projekt Twice-Exceptionals: Let's Realize Gifted and Talented Students with Learning Disabilities! Zaměřuje se na podporu dětí a dospívajících s tzv. dvojí výjimečností – jednu výjimečnost představuje vysoké nadání, druhou výjimečnost pak speciální vzdělávací potřeby. V rámci projektu byly připraveny a realizovány kurzy pro pedagogy a začal vznikat program socioemočního učení pro žáky s dvojí výjimečností. Hlavním koordinátorem projektu je turecké Ministerstvo

školství (kromě ministerstva jsou zapojeny dvě turecké vysoké školy). Dalšími partnery jsou profesní organizace z Itálie, Bulharska a Polska. Více o projektu uvádíme na našich [webových stránkách](#), kde budou zveřejněny i výstupy projektu.

Třetím rokem také pokračoval projekt AdAPptive – Adaptive Digital Reading, který koordinuje Dublin City University a dalšími partnery jsou vysoké školy a další odborné instituce z Belgie a Nizozemska. Projekt navazuje na dřívější úspěšný mezinárodní projekt „A is for App“. Záměrem projektu je dále adaptovat a do praxe zavést aplikaci pro nácvik čtení nazvanou Karaton. Každá z partnerských organizací projektu ve své zemi navíc buduje tzv. „Community of practice“ (expertní skupiny). Více o projektu se dozvíte na jeho [webových stránkách](#) – zde naleznete i výstupy projektu (v české verzi jsou na webu DYS-centra).

K naší velké radosti se nám v roce 2024 historicky poprvé podařilo získat grantový projekt Erasmus+, jehož jsme hlavními koordinátory. Od listopadu 2024 realizujeme projekt CoTIC II – Collaborative Teaching in the Inclusive Classroom, elementary school students. Partnery projektu jsou dále profesní organizace a školy z Portugalska, Itálie, Bulharska, Řecka, Rumunska, Slovenska a Slovinska. Cílem projektu je vytvořit nástroje pedagogické diagnostiky a pedagogické intervence pro žáky s rizikem rozvoje závažnějších speciálních vzdělávacích potřeb. Do projektu jsou tedy zapojeni jak pedagogičtí pracovníci škol, tak psychologové a speciální pedagogové z poradenských zařízení. O projektu si můžete více přečíst na jeho [webu](#).

Zpracovala doc. PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.
(ředitelka)